

kazale zopet nove razpokline. Kdaj bo konec tega strahu! Bog se nas usmili!

Gospodarske novice.

Mlini za olje zopet odprti. Kakor smo že poročali, je vlada dala mline za olje zapreti. Več tednov so mlinarji in posestniki zaman čakali, da se mlini odprejo. Za stvar so se zavzeli poslanci Slov. Kmetijske Zveze in so posredovali pri ministrstvu na Dunaju in pri cesarskem namestniku grofu Claryju. V soboto, dne 14. aprila, je cesarska namestnija brzojavno sporočila, da se naj mlini za olje takoj odprejo. Olje iz bučnih in posolnčnih jederc se sme svobodno izdelovati, prepovedano je le izdelovati olje iz lanenega semena.

Splošna oddaja masti? Urad za ljudsko prehrano na Dunaju je za večino avstrijskih dežel odredil, da se bosta morala vsa svinjska mast, kar se je bo pridobilo po 1. maju, in vse surovo maslo, ki se je bo pridelo po 1. maju, oddati. Mast in maslo se bo smelo pošiljati po pošti in železnici edino le z dovoljenjem okrajnih glavarstev. Za Štajersko, Češko in Šlezijo še sedaj ta odredba ne stopi v veljavo.

Promet s sadjem 1. 1917. Dunajski državni ljudsko-prehranjevalni urad je ustanovil poseben oddelk za promet s sadjem 1. 1917. V Ustju ob Labi na Češkem se je dne 1. aprila vršilo posvetovanje odposlancev nemškočeških sadjarskih organizacij glede te nove vladne ustanove. Ravnatelj oddelka za promet s sadjem, dr. Schechner iz Dunaja, je uveljavljal razloge, ki govorijo za državno ureditev sadnega prometa. Glavni cilji te nove uredbe so: 1. Kriti potrebe domačega prebivalstva in tovarn, ki izdelujejo razne sadne izdelke; 2. določiti gotove množine sadja za izvoz; 3. izločiti od te uredbe ono sadje, ki se kmalu skvari (tako sadje se bo lahko prosto prodajalo). Po daljši razpravi so se udeleženci zedinili v tem, da se sadna trgovina prepusti trgovcem s sadjem, ki imajo obrtno pravico. Vnovčenje sadja se mora vršiti pod nadzorstvom urada za promet s sadjem. Po deželah se bodo ustanovili uradi, ki bodo popisovali sadje in ga primerno razdeljevali. O stvari še bomo poročali.

Zasega sadja. Kakor izvemo, se je nedavno vršilo v Gradcu posvetovanje zastopnikov trgovcev s sadjem, članov obrtne zbornice, Kmetijske družbe, industrije in vladnih zastopnikov glede zasega in vnovčenja letošnje sadne letine. Čudimo se, da se k temu posvetovanju ni pozvalo tudi slovensko-štajerskih sadjarjev, ko je menda v Gradcu vendar predobro znano, da se večina štajerskega sadja prideluje na Slovenskem Štajerju. Zadevo o zasegi sadja bomo natančno zasledovali.

Cene za surovo maslo. Za surovo maslo veljajo v Avstriji v trgovini „na veliko“ sledeče temeljne najvišje cene: surovo maslo 1 kg 9 K 35 v; spuščeno maslo 11 K 68 v; surova svinjska mast 7 K 80 v, spuščena svinjska mast 8 K 75 v; surov svinjski špeh 7 K 80 v. V nadrobni trgovini pa veljajo sledeče cene: surovo maslo 10 K 80 v; spuščeno maslo 13 K 48 v; surova svinjska mast 8 K 60 v; spuščena svinjska mast 9 K 60 v in surov špeh 8 K 60 v.

Nove cene za fižol. Kranjska c. kr. Kmetijska družba je poslala vladi spomenico, v kateri jo opozarja, da so dosedanje cene za razne kmetijske pridelke v primeri s cenami tovarniških izdelkov mnogo prenizke. C. kr. urad za ljudsko prehrano je odgovoril in sporočil, da prihodnje dni izide naredba, ki določi začasno nove prevzemne cene za nekatere vrste stročnatih sadežev in sicer za fižol in grah letošnjega pridelka na 80 K za 100 kg. S to ceno je kmetovalcem kolikor toliko ustrezno in zato se nujno pozovejo letos po možnosti veliko fižola nasaditi.

Promet s senom in slamo. Za leto 1917 se bo promet s senom in slamo uredil na novi podlagi. V ministrstvu za ljudsko prehrano se je te dni vršilo posvetovanje zastopnikov vojaštva, vlade, kmetijskih organizacij in trgovcev s senom. Oddaja sena in slame se bo menda tako uredila kot oddaja žita.

Pozor pri kupčiji plemenskih prašičev! List „Dolenjske Novice“ poroča: Po deželi so začeli nekateri navijati cene za mlade plemenske prašiče. Prodajajo in kupujejo se plemenski prašiči veliko predrago, vsled česar potem tožijo prašičerejci, da premalo prirede. Naj bi bili prašičerejci sami dovolj pametni ter naj bi ne preplačevali mladih plemenskih prašičev. Navijalci cen pri plemenskih prašičih pa naj se ovadijo pri sodišču, ker to so škodljivi kmeti in konsumentov. Kakor se čuje, je „Deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani“ organiziralo kupčijo s plemenskimi prašiči, ki je sicer prosta in brez monopola, po celi deželi in plačuje plemenske prašiče sledeče: 1. plemenske prašiče žlahtne pasme 10 do 12 tednov stare, v najvišji teži 15 kg, po 8 K kilogram žive teže; 2. plemenske prašiče mešane pasme 10 do 12 tednov stare, v najvišji teži 15 kg, po 7 K kilogram žive teže; 3. plemenske prašiče vseh pasem brez razlike, v teži od 15 do 25 kg, po 5.50 K kilogram žive teže; 4. plemenske prašiče vseh pasem brez razlike, v teži od 25 do 40 kg, po 5 K kilogram žive teže.

Najnovejša poročila.

Odstop gališkega ministra.

Dunaj, 18. aprila. Posamezni listi pišejo, da se Poljski klub glede odstopa ministra dr. Bobrzynskega ni storil nobene končnoveljavne sklepa. Vsled tega je še sedaj nemogoče presoditi, ali se glede odstopa ministra ne da še kaj spremeniti. (Mogoče torej je, da se Bobrzynski ostane.)

Avstrijsko poročilo.

Dunaj, 18. aprila.

Vzhodno bojišče.

Topovski boj se je mestoma oživel. Sicer nobenih posebnih bojnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Položaj nespremenjen. Naš letalec je včeraj v račnem boju nad Beljakom sestrelil sovražno Farman-letalo. Zrakoplovce smo vjeli.

Albansko bojišče.

Italijani so skušali pri Skoci položiti pontonski most, a so bili po našem ognju zavrženi.

Najnovejše nemško uradne poročilo.

Berolin, 18. aprila.

Francosko bojišče.

Na bojnem polju pri Arrasu je postalo na posameznih odsekih artilerijsko delovanje zopet živahnije. Na prednjem delu naših črt ob obeh straneh reke Somme se vsak dan igravajo boji naših straž s sovražnimi prednjimi četami. Artilerijski ogenj je bil pri St. Quentinu, čegar stolnica je bila večkrat zadeta, od časa do časa ivahnješi.

Na bojišču ob reki Aisne je vladal včeraj dopoldne mir. Francozi vsled izgub niso nadaljevali svojega prejšnjega dne neuspelega poskusa, predreti nemško bojno črto. Se le proti večeru so se pričeli delni napadi. Na grebenu Beutene, na višini Craonne in severozahodno od gozda La Ville aux Boix so bile sovražne napadalne čete v našem ognju odbite, ali so pa bile v boju iz bližine vržene nazaj. Tudi pri Les Godat in Gourey ob kanalu Aisne-Marne so bili sovražni napadi odbiti.

V zgodnjih jutranjih urah v Sampanji podvzeti francoski napadi so po najhujšem, že več dni vedno večjem artilerijskem ognju prodrli naprej v približni širokosti 20 km. Tudi tam od sovražnika podvzeti poskus, predreti našo bojno črto, je bil od naših zavornih postojankah odbit. V našem protinapadu smo zopet odvzeli tamkaj se bojujočim sovražnim divizijam dele gozdov, katere so že bili dosegli in sicer ned Moron Villiers in Auberive, vjeli 500 mož in vplenili nekaj strojnih pušk.

Na levem bregu reke Mezele in južnozahodno od Mühlhausena mimogrede živahno artilerijsko delovanje. Severno od Münstra, v Vogezih, so naše napadalne čete vjele 10 Francozov v sovražnih jarkih.

Vzhodno bojišče.

Nočene spremembe.

Macedonsko bojišče.

Zahodno od Bitolja je zelo krepek napad naših čet vrzel Francoze iz postojank na Črveni Steni, ki so prišle v bojih meseca marca v sovražne roke. — Protisunki so bili odbiti, vjetih je bilo čez 200 mož, vpljenih več strojnih pušk in metačev min.

Carška dvojica — vjetnik.

List „Allgemeen Handelsblad“ poroča iz Londona: Prejšnji ruski carski dvojici se je prepovedalo drug z drugim govoriti, ako niso navzoči stražniki. Ta odredba je zadela carsko dvojico, ker so se iz palače utihotapljala različna pisma. Car razpolaga nad tremi sobami v palači. Straže so pomnožili. Hrana je postala bornejša.

Ali pridejo Amerikanci v Evropo?

Amsterdam, 17. aprila.

Po poročilu iz Novega Jorka piše list „New-Jork American“:

Mnogo članov severoameriškega kongresa se je izreklo proti zvezi s četverosporazumom. Celi severoameriški generalni štab je proti pošiljanju čet v Evropo. Pomisleki kongresnih članov so politične narave. Mnogi trdijo, da bi Severna Amerika ne smela zapustiti svoje dosedanje politike, ko se ni z nikomur vezala, kajti ta politika je tako stara, kot severoameriška ljudovlada sama. Bati se je, da bi kakoršnakoli zveza z evropskimi vevlasti privedla Ameriko do tega, da bi se Združene države udeležile tudi kakega poznejšega evropskega spora. Znamenitejši kongresni člani so mnenja, da bi Ameriko zveza z eno ali drugo četverosporazumovo državo privedla v kratkem času v težaven položaj. Zveze po mnenju teh mož ne obstajajo med narodi, ampak med vladami!

Rekviriranje v Celju. Iz Celja se nam piše: Te dni se bo vršilo še eno rekviriranje krompirja. Po kakem ključu, ne moremo izvedeti. Menda se bo istotako rekviriralo po drugih glavarstvih. Dolžnost vlade je, da naznani tudi kmetu ključ, po katerem se bo odvezalo. Tudi kmet ima pravico, vedeti za ključ in ne samo isti, ki odjema. Po postavi z dne 4. avgusta 1916, § 4, točka 5, 6, se mora posestniku toliko pustiti, kar rabi za svojo hrano, za klajo in za seme. Druge postavbe od istega časa ni.

Nove karte za kavo. Cesarska namestnija nam raznanja, da se bodo te dni izdale nove karte za kavo, ki imajo svojo veljavo od 15. aprila do dne 10. unija. Karte se bodo glasila na eno osminko kilograma žgane in ¼ kg mešane kave.

Cene za les. Iz Dunaja se poroča, da so avstrijske velike lesne trgovine sklenile sledeče cene za les in sicer za kubični meter: Hlodi (plohi) mehke les (bor, smreka, jelka) 40—58 K, trd les (hrast in bukov) 80—118 K, deske (mehke les) 95—110 K. Na Češkem celo 150—200 K. Hrastove debele deske 240—260 K, tanjše 265—275 K. Otesani ali oglati žagani mehki les 60—88 K, trdi 230—250 K. V Galiciji mehki les 87—110 K, za moravski otesani les 130—220 K. Na Štajerskem za hlode (plohe, stavnbi mehki les) 35—50 K za kubični meter, za hlode trde 50—60 K. Mehke deske 85—118 K, oglati ali otesani les 70—110 K, deske trde 110—220 K. Opaža se splošno naraščanje cen in vedno večje pomanjkanje blaga povsod.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zalcu ni bilo v pretekli dobi nobenega popraševanja po tujem hmelju in so bile cene, ki so se gibale med 90 in 110 K, samo na papirju. Kljub dolgi in hudi zimi so hmeljski nasadi precej dobro prezimili. Na Češkem bo letos komaj ena tretjina hmeljskih nasadov obdelana. V mesecu marcu je na Češkem ustavilo svoj obrat 8 srednjevelikih in 2 zelo veliki pivovarni in sicer v Trutnovem in v Taboru.

Zasega ovčje volne. Kakor znano, je vlada ovčje volno zasegla. Glede te zasege se je tirolski deželni kulturni svet nedavno posvetoval in je sklenil sledeče: Zasega ovčje volne gre celo tako daleč, da kmetom, ki pridelujejo volno, niti toliko volne ne ostane, kolikor je neobhodno rabijo za svojo lastno potrebo. Nasledek tega bo, da kmetstvo prebivalstvo v doglednem času ne bo imelo niti potrebne obleke. Iz raznih nadomestnih tvari, sestavljeno sukneno blago je za obleko kmetkega prebivalstva nesposobno, ker se more pri težkem delu rabiti edino obleka, ki je narejena iz trpežnega in močnotkanega blaga. Pri težkem delu na prostem pa mora imeti delavsko in kmetstvo prebivalstvo obleko, ki ga čuva pred slabim vremenom in ki se preveč ne obrabi. V to svrhu se more rabiti edino volneno blago. Deželni kulturni svet se bo obrnil na ministrstvo na Dunaj za odpomoč.

Vprašanja in odgovori.

Zavoljo rekviriranja živine. Iz St. Janža na Vinski gori nas vprašajo: Prodal sem erarju srednje debelega vola. Plačali so mi ga samo po 2 K 50 vin. 1 kg. Tehtal je 315 kg. V zadnji številki „Slov. Gospodarja“ pa smo čitali, da so vprežni voli po 3 K 50 v. — Odgovor: Vašega vola so vam cenili po najslabši (III.) ceni, ki je za sedaj določena za klavne vole. 3 K 50 v je najvišja cena za lepe in močne plemene vole, ki se rabijo za vprego, a ne za mesarja. Ako mislite, da so vam Vašega vola prenizko cenili, obrnite se na ravnatelja živinske vnovčevalnice v Gradcu, g. Schneiderja. — Iz Šmarja nam pišejo: Ali se sme rekvirirati krave in telice, ki so že skoro čez pol časa in še čez breje? Ali se srednjim posestnikom, ki imajo približno 15 oraloval zemljišča in imajo samo dve kravi za potrebno delo, sme samo eno pustiti? — Odgovor: Močno brejih telic in krav (čez tri mesece) se ne sme rekvirirati. Če pa vam jih nakupovalec hoče odvzeti, pa se ekspresno pritožite na ravnatelja živinske vnovčevalnice v Gradcu, g. Schneiderja. Glede oddaje krave pa je najbolje, ako se pogovorite z nakupovalec in ga prosite, naj vam pusti obe kravi vsaj tako dolgo, da si obdelate svoje njive.

Zavoljo živinskih cen. Iz slovenjbiškega okraja nam pišejo: Kakšne cene so sedaj pri živini? Tukaj pravijo, da ni višje cene kakor 3 K. — Odgovor: Cesarska namestnija je od 1. aprila 1917 naprej določila nove cene za klavno živino in sicer: za vole I. vrste 1 kg žive teže 3 K 50 v, II. vrste 3 K, III. vrste 2 K 50 v. Za krave I. vrste 3 K 10 v, II. vrste 2 K 60 v, III. vrste 2 K 10 v. Za bika in telice I. vrste 3 K 30 v, II. vrste 2 K 90 v, III. vrste 2 K 40 v. Za drobnjad gorej omenjenih vrst 1 K 80 v. Cesarska namestnija pravi, da so se zazdaj znižale samo cene za II. in III. vrsto; za I. vrsto pa se znižajo cene dne 1. junija. Sedaj določene cene veljajo pri hlevu posestnika. Običajnih 5% žive teže se bo še tudi odslej odtegovalo.

Zavoljo prodaje jajc in fižola. Če kdo jajca in fižol v mesto prinese, mu vse odvzamejo. Zakaj se tozadevna postava ne razglasi? — Odgovor: Jajca ne sme niti iz okraja, nač pa v Vašem okraju lahko prosto prodajate lastni pridelek. Ako jih nesete iz okraja in vam jih odvzamejo, vam jih morajo plačati po najvišji ceni. V Vašem okraju vam jih ne sme nihče odvzeti. Ako vam jih odvzame, ga tožite pri